

SVEN FAGERBERG:

Vad valet
gäller

Tjugo punkter om valet

Mycket behöver ändras i Sverige. Sven Fagerberg berör kultur, utbildning, löntagarfonder, inflation och mycket mera i sina tjugo punkter om vad valet 1985 gäller.

1

Tidens orm byter sitt skinn, sade en gång Tegnér. Ute i naturen sker det varje år, i det politiska livet mera sällan. Vad valet gäller är om tidens orm äntligen skall byta sitt skinn.

Det är dags att krypa ur socialismens döda skal, dess byråkratiska pansar.

2

Med "Sverige" avses våra nya herrar, det socialistiska, parasitiska etablissemanget av Fack, Massmedia och Socialdemokrati. Med Sverige avses de ut-sugna, det vill säga de arbetande och levande människorna.

3

Sverige har ingen statsminister. Den gode ledarens stol står tom.

Mycket krävs av en god ledare. En viktig synpunkt är att han, som Axel Oxenstierna, skall hålla huvudet kallt i kritiska lägen. Olof Palme klarar inte ens en enkel debatt i riksdagen utan att råka i affekt. När Palme tvingades avskeda Rainer utnämnde han honom i affekt till en ny, hög post. I skam fick Palme ta tillbaka sin överilade handling.

En god ledare inger förtroende och respekt. Enkla män som Reagan och Mondale har också i svensk TV debatterat sakligt och värdigt. Invektivens paddor hoppar ur Palmes mun.

En god ledare har verklighetskontakt, han förstår vad som händer omkring honom. Han är en tjänare och inte en herre. Palme betraktar verkligheten som i en spegel, han ser bara sig själv.

En god ledare skapar framtidstro och livsglädje. Palme inger olust. "Palme-knappen" har i folkmun blivit ett be-

Sven Fagerberg är författare.

grepp. Man stänger av TV eller radio för att slippa den psykiska belastning det innebär att se och höra "statsministern".

Valet kan ge oss en statsminister. Det är dags att definitivt trycka på palme-knappen.

4

Sverige har ingen utrikesminister. Palme är visserligen utrikespolitiskt intresserad, men han saknar förmågan att genomskåda. Palme har ett i och för sig sympatiskt intresse för frihetsrörelser: Vietnam, Cuba, Iran, Nicaragua, men längre än till en gymnasial entusiasm har han inte nått.

Palme ser allt i svart och vitt. Han är blind för de nämnda revolutionernas dubbla ansikte, deras innebörd av ett nytt, kanske hårdare förtryck.

I affären Rainer begick Palme två överilade handlingar, dels den första utnämningen, dels den andra. Misstagen gick att rätta till.

Palme beskyllde, i en för honom karakteristisk förvirring, de borgerliga partierna för opålitlighet i utrikespolitiken. Det var ett oerhört övergrepp, som i en politiskt mogen demokrati skulle betytt hans fall.

I utrikespolitiska sammanhang är överilade uttalanden och handlingar mycket svåra att rätta. Palme, affekterad man, är därför själv den utrikespolitiska säkerhetsrisken.

Carl Bildt är kunnig, klok och sansad.

5

Det sägs ibland att Sverige har en finansminister. Han ser gullig ut i TV och är landets mest citerade poet.

Folkhumorn talar i stället om en inflationsminister. Den stora devalveringen

var ett ödesdigert misstag, eftersom den inte följdes upp med en hård kostnads-kontroll. I huvudsak är vi tillbaka i samma konkurrensläge som när regeringen Palme trädde till. Tre år av möjlig uppbyggnad är förlorade. Resultatet av "finansministerns" mödor är en ökad utlandsskuld, en dålig budget, en helt i onödan försvagad valuta, och detta under en högkonjunktur. Under en högkonjunktur är det bekvämt och närliggande att rulla tummarna, men det är då man skall förbättra sin ställning.

Den förda skattepolitiken är en katastrof. Varje långsiktig tanke saknas, i stället har vi bevittnat ett hysteriskt krattande efter pengar, efter det mest närliggande.

"Finansministern" måste också ta ansvaret för löntagarfonderna, det största klippet, det största ekonomiska brottet i svensk historia. Skatterabatten, detta ovärdiga pajaseri, är likaledes hans sak. Hans illa genomtänkta förslag att flytta pengar mellan kommuner är inte bättre.

Panikåtgärderna i maj bevisade ett fiasko. Prisstoppet var feigt och dumt, ett lönestopp hade varit modigt och klokt.

Ryktet att Sverige skulle ha en finansminister är överdrivet.

6

Bristen på långsiktigt tänkande är socialdemokratins största svaghet. Man menar väl och gör fel. Jag har ofta undrat över varför socialisterna tycks helt oförmögna att förutse resultatet av sina handlingar. Man önskedrömmer i stället för att tänka. Kan man inte tänka? Blir man socialist för att man inte kan tänka? Hur skönt är det inte för skalden att få sova.

En metafor, en bild: Barnet får hundra kronor i veckopeng. Barnet köper godis och förstör sina tänder. Det var inte meningen! Men det var resultatet.

Barnet saknar livserfarenhet och lyssnar inte. Socialisten saknar erfarenhet av ansvar och kreativt arbete, två av det långsiktiga tänkandets förutsättningar.

7

Socialist blir den som saknar förmåga till långsiktigt tänkande. Däremot kan man vara skicklig i det kortsiktiga eller taktiska tänkandet, en förmåga av helt annan art.

Socialisten Harry Schein är ett typiskt exempel. Han publicerade för någon tid sedan ett schackparti i Svenska Dagbladet, ett i och för sig oskyldigt och underhållande jippo; det har ju sitt intresse att se hur en entusiastisk amatör betar sig.

Schackspelet visar på ett utomordentligt sätt skillnaden mellan kortsiktigt och långsiktigt tänkande, mellan taktik och strategi. I det taktiska var Schein inte dålig, men om det strategiska, om schackspelets inre struktur, hur man långsamt och metodiskt bygger upp en ställning, hade han inte en aning. Han kunde inte förutse följderna av sina handlingar på sikt. Den blinde pojke, som var Scheins motståndare, utnyttjade litet valhant hans strategiska misstag men såg ändå längre och vann till slut.

Socialdemokratisk politik är en serie av lösa hugskott. Det duger inte mot en sådan svårspelad motståndare som Verkligheten. Valet kan ge oss en klok, långsiktig politik. Det låter som en from förhoppning, men vi skall inte utesluta möjligheten att det kan finnas mod och samarbetsvilja kvar i landet.

8

Vi skall inte heller utesluta möjligheten att svenska arbetare kan förstå nödvändigheten av en långsiktig, ekonomisk politik. Fackets och socialdemokratins propaganda har visserligen nästa löneutbetalning som riktpunkt, men tanken att man inte skall äta upp utsädet, att man måste spara för att kunna investera, att man måste vara konkurrensduglig i fråga om sina kostnader är fullt begriplig.

Bondfångeriets grundprincip är att offren skall vara *en smula* dumma och *mycket* giriga. Stämmer det verkligen på den svenske arbetaren? Jag tror att han i stället anser att han skall vara solidarisk med sitt företag, att han som japanen skall ha del i dess vinst.

Insikten att det lilla fåtal, som har möjlighet att föra den ekonomiska utvecklingen framåt, det vill säga företagen, måste vårdas och stimuleras, börjar också slå igenom. Arbetskraft finns överallt i överflöd. Det som saknas är företagare. Socialdemokratin är i synnerhet hantverkarens och småföretagarens värsta fiende

Svensk industri har emellertid syndat svårt mot sina arbetare och tjänstemän. De har inte gjorts delaktiga i arbetets ekonomiska resultat. Det är absolut nödvändigt att de anställda får del av företagets eventuella vinster, resultatet av den gemensamma ansträngningen.

Vinstandel utöver avtalsenlig lön bör beskattas avsevärt lägre än vanlig arbetsinkomst; detta är det bästa motgiftet mot socialisering, fackliga övergrepp och låg arbetsmoral. Att genom skattelindringar stimulera till individuella vinstandelssystem är det viktigaste en ny regering kan göra för att främja ekono-

misk demokrati.

Facket, som får sitt skadliga inflytande förminskat, kommer visserligen att rasa, liksom de inom SAF infiltrerade socialisterna. Men det är av största vikt att de av Facket skapade, konstlade mot-sättningarna mellan arbetare och företag överbryggas. Annars har Rörelsen under en borgerlig regering, liksom förra gången, en klar chans att sabotera alla saneringsförsök.

Vi vet att den chansen kommer att tas. Palme sätter alltid det egna intresset före landets.

9

"Mordet på Strindberg" lyder rubriken till en insiktsfull ledare i Östgöta Correspondenten. Syftningen är på TV:s största satsning och största fiasko, serien om Strindbergs liv. Och tanken är att Strindberg till den grad förlöjligats inför alla dem som tidigare inte kände till honom att han blivit omöjlig som författare.

"Sverige" har ensidigt satsat på en kultur för alla, som vanligt en välment men kortsynt tanke. Man har uppmunttrat det halvdana och medelmåttiga, det avundsamma och socialistiskt närliggande. Det växande, det avvikande, det kvalitativt högtstående, allt det som har framtid i sig, har motarbetats. Resultatet är en bedrövlig kioskkultur, på vilken Strindbergsserien är ett typexempel.

Manusförfattaren, fången i sin surögda natur, i sin plebejiska "samtid", har saknat varje resurs att gestalta ett geni som Strindberg. Utan sitt geni är Strindberg bara en pratbubbla. Det är synd att manusförfattaren inte i stället fick i uppdrag att skildra en journalist i skandaltidning-

en Fäderneslandet. Då hade det blivit liv och inkännande, en fläkt av verklighet.

Men inte heller huvudrollens innehavare eller de olika avsnittens regissörer kunde lyfta sig ur "Sveriges" förgudning av nollan. Också de, liksom den administrativa ledningen, är ansvariga för det pinsamma pekoralet. Socialdemokratiens långvariga kamp mot den begåvade människan, socialismens fiende nummer ett, har verkligen burit frukt. Skräpkulturen genomsyrar oss, vi kan inte annat.

10

Strindberg var för svår, men den socialdemokratiska skräpkultur vi har lyckas man bättre med. TV-serien "Lösa förbindelser" skildrar, oavsiktligt och i bild, på ett lysande sätt den socialdemokratiska planlösheten, den totala bristen på kreativ innebörd. Den ena scenen staplas utan sammanhang på den andra, ingen gammal garderob förblir ovittjad på sitt nerdammade innehåll. Som en till synes ändlös binnikemask ringlar sig serien fram, helt meningslös, utan en skapande tanke.

"Lösa förbindelser" är till skillnad från Strindbergsserien en avsiktlig skräpproduktion, mycket närmare publiksmaken. Men binnikemasken är en parasit, den suger i sig det som kunde varit levande ögonblick, verklig näring. Binnikemaskens mål är avloppet.

Också med högkulturen är det illa ställt. Min kontakt med Operan och Dramaten har tyvärr blivit flyktig sedan jag lämnade Stockholm, men insiktsfulla bedömare försäkrar mig att standarden aldrig varit så låg som nu. Receptet för en förnyelse, efter en borgerlig valseger, är enkelt. Det dödliga vänsterideologiska

trummandet måste bort och ersättas med en satsning på kvalitet, från skolans första klass och uppåt.

11

De flesta barn är skolmogna vid sex års ålder. Under året mellan sex och sju har barnet en stor förmåga och ett mycket stort intresse att inhämta kunskaper. I många kulturländer börjar därför undervisningen vid sex års ålder, men inte i "Sverige". I sitt förakt för barnet låter man det gå sysslolöst.

Enligt en nyligen framlagd socialdemokratisk motivering skulle en skolstart vid sex års ålder öka arbetslösheten bland ungdomen. Därför skall barnen också i fortsättningen slösa bort ett av sina viktigaste år.

Man tar sig för pannan. Är "Sverige" ett dårhus? Vad är det för människor, som styr oss?

12

En kulturell förnyelse måste börja i skolan. Alla, utom "Sveriges" flumpedagogiska experter, vet att skolan har en avgörande betydelse för vår andliga och materiella välfärd.

Förvirrade jämlikhetsideologer fanns redan i det gamla Grekland. Deras främste företrädare var Prokrustes, en man som gav resande natthärbärge. Men jämlikheten krävde att alla skulle ligga i sängar av samma längd. Därför högg Prokrustes av benen på dem som var för långa. De korta drogs ut till det rätta måttet.

Socialdemokratins skolpolitiker är ivrigt sysselsatta med att lägga de i fråga om teoretisk begåvning kortvuxna på sträckbänken. Varför denna tortyr, var-

för detta förakt för andra utbildningsvägar? Vilken ödets ironi är det inte att just Rörelsen i sina handlingar visar det största föraktet för kroppsarbetet.

Verklig jämlikhet, till skillnad från socialdemokratins prokrustesideal, innebär att varje barn får just den undervisning, som passar honom eller henne. Därför är grundskolans sammanhållna klasser den största tänkbara dumhet. Första steget mot en förnyad, verklig skola är att bryta upp de sammanhållna klasserna. I den gamla trettitalsskolan skedde det redan efter fjärde skolåret, ett system som fungerade utmärkt. Faktum är att det var elever från den skolan, och inte Facket, som skapade välståndet i Sverige.

Inte mer än ungefär en tredjedel av en årskull svenska barn har fallenhet för teoretisk undervisning på en någorlunda kvalificerad nivå. Denna för landets välstånd och kultur helt avgörande grupp är den mest eftersatta och missgynnade, den mest ojämnt behandlade i socialisternas skola. Av med huvudet!

Den teoretiska begåvningen är en utomordentligt viktig resurs. Vi måste på nytt lära oss att respektera den utan avund, precis som vi, utan att för den skull känna oss mindervärdiga, gläds åt framstående konstnärer eller idrottsmän. Men det är inte bara meningslöst utan också skadligt att trycka teoretisk undervisning på dem som saknar den nödvändiga kombinationen av intresse och naturliga förutsättningar. Japanska mödrar, antagligen ambitionens topp i den här världen, driver inte sällan sina barn till självmord för att de inte lyckas tillägna sig teoretisk undervisning. Så långt går det sällan i Sverige, men socialdemo-

kraterna tvingar, genom sina sammanhållna klasser, mängder av barn att känna sig misslyckade, ett verkligt brott.

De teoretiskt begåvade måste långsamt sållas fram ur skolsystemet och få undervisning av kvalificerade lärare, såväl inom naturvetenskap som humaniora, båda är ju lika viktiga för att uppnå mänsklig balans. Men vi måste ha klart för oss att kvalificerad undervisning är omöjlig i sammanhållna klasser.

Samtidigt som undervisningen förbättras för de mest missgynnade, de teoretiskt begåvade, måste det bli en självklarhet att denna grupp på intet sätt ur mänsklig synpunkt är bättre än någon annan.

”Allting är heligt.”

13

Socialdemokraternas politik har som syfte att göra skolan och därmed Sverige till en idyll, där vi kan nojsa med varandra och ha trevligt utan att behöva bekymra oss om fasaväckande matematiska teorem eller fysikaliska besynnerligheter.

Men idyllen räcker ingenstans i dagens värld. Vill vi behålla vårt välstånd måste vi kunna konkurrera med högt utbildade japaner, amerikaner, västtyskar. Kvalificerad undervisning i naturvetenskapliga och tekniska ämnen är ett livsvillkor.

Socialdemokraterna, som inte längre är demokrater utan socialister, har nyligen framlagt ett förslag som går ut på att utbildningen för högstadiets lärare skall försämrats. Behåller man de sammanhållna klasserna är detta förslag logiskt; ingen kvalificerad undervisning kan ske om flertalet elever är likgiltiga för den kunskap, som skall meddelas.

Men låt oss hoppas att förnuftet segtrar, att de sammanhållna klasserna snart är ett minne blott. Då blir lärarutbildningen på nytt viktig.

Den ideale läraren har personlighet och intelligens, intresse för sitt ämne och goda kunskaper. Utan fördjupade kunskaper i åtminstone ett ämne väcks inte hos läraren den engagerade insikt, som rycker eleverna med sig.

14

Betyg är en självklarhet. En av naturens viktigaste principer är återkoppling. Resultatet av varje process måste snabbt utvärderas och föranleda ändringar i beteendet. Betygen är skolans sätt att ge återkoppling. Betyg betyder information, intresseinriktning, stimulans, livsglädje.

Demokrati är omöjlig utan betyg. Det är ont om utbildningsplatser som leder till goda jobb, det är också ont om goda jobb. Betyg är den mest objektiva och därför den mest demokratiska urvalsmetoden. Alternativ av typ personliga bedömningar är klart sämre. De leder till fjäsk och inställsamhet, till maktmissbruk av de bedömande.

Det är trist att få dåliga betyg om man ansträngt sig. De i första hand praktiskt begåvade skall så snart som möjligt slusas över till för dem lämpad undervisning, långsammare och mera konkret. Då har också de möjlighet att få goda betyg, och de slipper att ständigt känna sig underlägsna dem som har större teoretisk begåvning. Denna underlägsenhet markeras för övrigt även om betyg inte ges; barnen lär sig snabbt sin plats i den ofrånkomliga rangordningen.

I en kindergården, och bara där, be-

hövs inga betyg. "Varför slår de inte bollen till varandra?" frågade på fullt allvar en professor när han såg en pingpongmatch. Varje vunen eller förlorad boll är ett betyg. Bara när man anstränger sig och får återkoppling känner man livsglädje och utvecklar sin förmåga, bara då utvecklas också själva spelet.

Varför socialdemokraterna så affekt-laddat är emot betyg är inte svårt att förstå. Att kasta ut deras fördärvbringande skolpolitik är måhända valets huvudfråga.

15

Stödet till pressen måste förändras. Det kan vara riktigt att lämna understöd under en uppbyggnadsperiod, säg i fem år, men den tidning eller tidskrift som därefter inte kan klara sig själv, genom insatser från uppdragsgivare och läsare, bör läggas ner.

Permanent stöd är ett otyg. Det hindrar återkoppling och förnyelse. Man fruktar visserligen att en del av A-pressen skulle gå under utan stöd. A-pressen är utsatt för infama attacker från radions ekoredaktion, som varje dag i sin tidningskrönika läser upp de mest pekoralistiska inslag man kunnat finna. Men i grunden är A-pressens journalister inte sämre än de andra. Lösningen är enkel: laxera bort den ideologiska binnikemasken. Det är den folk inte vill ha.

Vårt behov av trycksvärta är för övrigt inte så stort som pressen vill få oss att tro.

16

Samma tankegång gäller u-hjälpen: permanent stöd är skadligt. Får ett land exempelvis permanent livsmedelshjälp för-

faller det egna jordbruket i stället för att förnyas.

Även i svensk press skymtar nu den tanken att u-hjälpen i sin hittillsvarande form är skadlig. Tjugofem år av u-hjälp har ingenting förbättrat.

Att tvinga på andra exempelvis det "svenska" kulturmönstret är ett brott. Varje folk måste få följa sina egna traditioner och utveckla sin egen kultur. Hjälten Theseus slog obarmhärtigt ihjäl Prokrustes; också vi måste äntligen förstå att de andra verkligen är annorlunda, att de har rätt till sina egna liv.

Det är emellertid en utomordentligt svår uppgift att stimulera ett främmande folk till den egna aktivitet, som ensam ger självrespekt och livsglädje. Samtidigt måste det främmande landet skyddas mot den exploatering av hänsynslösa politiker och industrimän, som nu sker.

En ny kompetens behövs inom u-hjälpen. Slöfocksattityden att mäta u-hjälp i antalet okunnigt satsade kronor måste ersättas med strategiskt tänkande.

Flickan i "Lösa förbindelser", som vill resa till Afrika för att frälsa det, bör stanna hemma.

17

Privatisering är ett nyckelbegrepp om urholkningen av det svenska välståndet skall stoppas och övergå i en förbättring.

Det finns faktisk folk som inte förstår att exempelvis en privat läkare är bättre än en opersonlig institution. "Vad kan den private läkaren göra som institutionen inte kan?" skriker hetsigt en kommunist i lokalradion.

I teorin finns naturligtvis ingen skillnad, men i praktiken är den desto större. Det är ett faktum att läkningsprocesser

påverkas av psykologiska faktorer. En viktig sådan är att patienten känner sympati och förtroende för läkaren. Därför skall patienten ha rätt att välja sin läkare, rätt att under åren etablera ett vänskapsförhållande, såsom sker i all affärsverksamhet.

"Nu har jag fått den där ögoninflammationen igen!" säger jag i telefonen efter att ha väntat några sekunder på att få kontakt.

"OK, jag ringer in ett recept. Och sedan tittar du upp för en kontroll när det passar dig." På några minuter befriar privatläkaren sin patient från en besvärlig krämpa. Institutionen skulle varit långsammare.

Många andra skäl talar till privatläkarens förmån. Sjukvård, skolor, daghem och andra former av service bör privatiseras så långt det finns behov. Den som arbetar för egen räkning är, *i genomsnitt*, betydligt effektivare, kunnigare och vänligare än den av institutionen anställda. Mängder av utmärkta personer arbetar inom institutionerna, men det finns också andra erfarenheter. Egenföretagaren har bara sin kompetens som argument. Han har inte råd att vara slapp, slö och likgiltig, att snobba med en arrogant ton.

Privat service är inte ett privilegium för de rika. Finansieringen är inget problem. Patienten, skolbarnet, åldringen etcetera dirigerar bara själv de medel som ändå skall betalas ut till önskad mottagare.

Men usch och fy och hu så hemskt! säger "socialministern" på tal om privatisering. Den private arbetar för "profit."

Naturligtvis gör han det, och just därför har han en motivation att vara bättre.

Och hur är det, "socialministern"? Säljer Ni inte Er själv för pengar? För lön, fria resor och middagar, för kalfaktor och Maktens alla andra förmåner?

Eller jobbar Ni möjligen gratis?

Är det skillnad? Javisst. Det finns många skäl till köer, men bara en anställd är lat nog att dröna bort sin tid.

Har Ni förresten tänkt på hur mycket pengar, hur mycket administrativt grums som kan sparas genom privatisering?

Men trots "socialministern" går det framåt. En hoppfull händelse inträffade nyligen utanför Vatikanen. Inne i den står Laokoon-gruppen, den berömda skulptur, som visar några män i kamp mot slingrande ormar. Moderna betraktare mediterar ofta framför den; de tänker på det av socialismen gastkrade och dödligt hotade Europa.

En ensam svensk turist hör plötsligt två herrar tala svenska. Det är tjänstemän från radion, på kamouflerad nöjesresa, mycket stolta över att de, på andras bekostnad, reser individuellt och inte i grupp. Följande dialog utspinner sig, med den ensamme som förste talare:

"Jag söker Laokoon-gruppen. Kan ni hjälpa mig?"

"Tyvärr inte. Vi reser privat."

18

Den höga arbetslösheten bland ungdomen är ett resultat av socialdemokraternas byråkrati och förvirrade jämlikhetsideologi. Problematiken får sin belysning i följande, sanna lilla historia.

Jag hade köat i två år för att få en erkänt duktig man, en egenföretagare, att göra vissa målningsarbeten.

"Varför anställer du inte en lärling?" frågade jag. "Det finns ju hur mycket

jobb som helst. Och dina gedigna yrkeskunskaper borde föras vidare till nästa generation."

Han lyfte handen och mätte upp några centimeter mellan tummen och pekfingeret. "Om jag anställde någon skulle jag få så här mycket papper att gå igenom och fylla i. Jag vill ha min fritid till annat. Anställer jag någon jag inte trivs med kan jag inte avskeda honom, för vantrivsel är inte en giltig anledning. Dessutom finns det ingen ungdom, som gör skäl för den lön Facket begär. Aldrig en anställd!"

I USA ökades under 70-talet antalet jobb med ett netto av 20 miljoner. I Väst-europa skedde ingen ökning alls. En färsk undersökning visar att tendensen är densamma under 80-talet. De flesta av de nya jobben har kommit till inom småföretag och servicenäringar.

Det usla resultatet i Väst-europa beror på att Facket och socialdemokratin är starka. Facket fruktar det lilla företaget, där det inte behövs. Det fruktar ungdomen, framåtsträvande, vetgirig, nyfiken, pigg att satsa. Inte skall ungdomen få förstöra för de etablerade!

Därför sprutar man sitt förlamande, byråkratiska gift över det som vill växa.

Scargill är ett tidens tecken. Facket har aldrig haft ett så lågt anseende som nu. Scargill nämns ofta i den internationella debatten som en symbol för Fackets intellektuella förfall; den svenska löntagarfondsdebatten är ju okänd utomlands. Man jämför dagens amerikanska och västeuropeiska Fack med medeltidens skråväsen, stelt och utvecklingshinderande i sitt oförstånd.

"En utbränd tändsticka."

19

Jag har gett ett exempel på ekonomisk demokrati: individuella vinstandelar. Ett annat är en *fungerande* börs. I socialistländer arbetar företagen som skyddade verkstäder, utan insyn. Effektiviteten är, som vi alla vet, skrämmande låg. Det bästa för ett lands näringsliv är om företagets verksamhet kan observeras av alla. Av det skälet behövs en *fungerande* börs.

Socialdemokraterna har gjort sitt bästa för att sätta börsen ur funktion. Skatteläget var destruktivt redan när inflationsministern trädde till. Sedan dess har han hopat nya skatter över aktieägandet.

"Framtidsministern" utropade triumferande i en debatt att fru Anderson, som köpt aktier i Volvo, inte hade någon makt över detta företag. Därför behövdes löntagarfonder. Genom att rösta på representanter till fondernas styrelser skulle fru A få makt över Volvo.

Så talade Zarathustra! Men han glömde att fru A redan hade röstat genom att köpa just Volvo. Därigenom hade hon visat sitt förtroende för det företaget. Något annat sätt att rösta på ett meningsfullt sätt kan hon aldrig få. Ledamoten i fondstyrelsen, som enligt en rad likartade intervjuer, "skall börja läsa handels-sidan och titta på det här med aktier", är redan ett stående skämt.

Antag nu att fru A tycker Volvos nya modeller är dåliga. Kanske är det bättre med ett tryggt investmentbolag som Custos. Då skall hon sälja Volvo och köpa Custos. Tusentals andra aktörer på aktiemarknaden köper och säljer. Utbud sänker kurserna, köpintresse höjer dem. Varje dag får företagsledningarna sitt be-

tyg i form av betalkurser.

Till bilden hör att de börsnoterade företagen är intensivt bevakade av kunniga journalister. Årsberättelser och delårsrapporter granskas noga, andra viktiga händelser rapporteras och kommenteras. Experternas analyser och allmänhetens "röstning" är en mycket viktig form av ekonomisk demokrati.

Men för att allmänheten skall kunna rösta genom omplacering måste alla skatter i detta sammanhang bort. Det får inte kosta pengar att rösta! Alltså ingen realisationsvinst vid omplaceringen och ingen omsättningsskatt. Det sistnämnda är ett groteskt vänsterpåfund, lika galet som om man skulle betala omsättningsskatt när man sätter in pengar på sin bankbok.

Ett brett aktieäggande är ett viktigt inslag i en demokratisk ekonomisk liv. De skatter som reglerar aktieägandet är i ovanligt hög grad konfiskatoriska och avslöjande totalitära. En genomgripande omarbetning i förenklande och stimulerande syfte är nödvändig. Logiska groddor måste tas bort, exempelvis beskattningen av utnyttjade inköpsrätter, som ju mycket väl kan leda till förlustaffärer, som Volvos utförsäljning av det bankruttmässiga STC, eller den underliga bestämmelsen att en förlust på en aktie som innehavts i mer än två år inte får dras av till sitt fulla värde. Logiken kräver i stället att förlusten räknas upp; de kronor som för länge sedan betalades in var ju mycket värdefullare än de nuvarande.

Ju bättre börsen fungerar desto svårare blir det att göra klipp.

Hela skattesystemet är för övrigt hopplöst tillkrånglat och förlamande.

Vilka mängder av psykisk energi slösas inte bort på alla dessa galenskaper! Ingenting speglar bättre den socialdemokratiska planlösheten och röran än skattesystemet. Riktlinjer för en förnyelse bör vara dels förenkling, dels stimulans till sparande och kreativt arbete.

20

Jag har alltid varit partipolitiskt obunden. Vad jag ovan sagt uttrycker personliga uppfattningar, utan hänsyn till partipolitiska program.

Den grundtanke jag arbetar efter har med skiljelinjen mellan parasitism och kreativitet att göra. Parasiter tycks finnas överallt. Vilda som tama djur har parasiter inuti och utanpå. I trädgården kryllar gröna löss på rosorna, svarta på jasmिनerna, vita på rhododendron.

Vad parasiterna har för funktion vet jag inte, kanske testar de livsviljan hos sina värdar eller offer, kanske är de bara ett otyg utan positiv funktion. Också det mänskliga samhället har sina parasiter, såväl till höger som till vänster. Just nu har parasiterna till vänster en katastrofal övervikt.

Valkampanjen är i full gång. Socialdemokraterna är ovanligt tomhänta, de har bara sitt osakliga självberöm och sitt hat till moderaterna att komma med. Trots detta är de oerhört starka. Det trummas för dem på alla håll, inte minst i de "borgerliga" tidningarna, som ju har den i särklass största läsekretsen. De numera välkända, speciellt avdelade socialdemokratiska insändarskribenterna, producerar dagligen sina alster. Reportage och artiklar i samma anda, på samma nivå, fyller sidorna varje dag. Tingsten är ett minne blott.

Kanske är det så att den genomsnittlige journalisten, som hafsar från det ena jobbet till det andra, från brandplatser till domstolar, från den ena boken till den andra, med 85-procentig sannolikhet blir socialist. Ingen fördjupning, ingen insikt om långsiktiga, kreativa principer blir möjlig i den eviga röran på tingens yta. Sådan insikt får man bara genom eget, kreativt arbete.

Journalistens bristande självrespekt, grundad på insikten om de undermåliga prestationer som orsakas av själva arbetsformen, förträngs till det omedvetna, där den enligt en känd psykologisk lag omvandlas till hat mot det fördjupade, det insiktsfulla. Någon annan förklaring till massmedias förfall kan jag inte komma på.

Ändå tycks vänsterpropagandan i massmedia endast ha en marginell effekt på valutgången – vore propagandan effektiv skulle 95 % rösta rött. Därför finns det hopp att alltfler skall sakligt bedöma partiernas meriter, att man inte bara skall se skuggan i sin egen vardag utan också fråga sig vad det är som kastar skuggan.

Den gamla skiljelinjen mellan rika och fattiga gäller inte längre. Välfärdsstaten är svårt korrumpierad; den verkliga skiljelinjen går mellan lata och arbetsamma. De nya herrarna, lättjans kravmaskiner, är de nya utsugerna, så galna

efter makt att de, som Scargill, offerar sitt lands välfärd för att behålla sina positioner och öka sin makt.

"Föraktlig gör sig den som fikar efter makt." Vår "kejsare" är naken, det ser varje barn, men borde inte vi vuxna också öppna ögonen? Det borde inte vara fritt fram för demagogi och falska löften, för den på sikt till ett totalitärt samhälle ledande vänsterpolitiken.

Ingen är människa utan sanningen. Speciellt hoppas jag på ungdomen. Jag minns min egen ungdom. Vi skrattade bort vår tids herrar och byggde välståndets Sverige, det Sverige, som den nu regerande generationen är i full färd med att förstöra. Men många tecken tyder på att det kommer en ny, obändig ungdom, en ungdom som genomsådär det slappa etablissemanget med dess griniga funktionärer och i stället satsar på humorn och livet.

Palmes unkna luft av angiveri och tvångsanslutning, av byråkrati och pampfasoner går att skratta bort redan i höst:

Feghet eller ansvar,
Lättja eller utveckling,
Förmynderi eller frihet,
Robot eller människa,
"Sverige" eller Sverige,
att icke leva eller leva,
det är frågan.